МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор ЗУНУ
проф. Андрій КРИСОВАТИЙ
_____
«____» _____ 2020 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про дистанційне навчання у Західноукраїнському національному університеті

Схвалено
рішенням Вченої ради ЗУНУ
(протокол № 2 від 30.09. 2020 р.)

Тернопіль – 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про дистанційне навчання у Західноукраїнському національному університеті (далі - Університет) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про дистанційне навчання», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 №466 (із змінами), «Положення про організацію освітнього процесу у Західноукраїнському національному університеті» з метою унормування дій учасників освітнього процесу щодо застосування дистанційного навчання та використання технологій дистанційного навчання в Університеті.

1.2. Положення про дистанційне навчання у Західноукраїнському національному університеті (далі – Положення) визначає підстави, умови та порядок проведення дистанційного навчання в Університеті.

1.3. Дистанційне навчання – це індивідуалізований процес передачі і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

1.4. Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми рівнями відповідно до державних стандартів освіти, реалізація інноваційної складової вивчення різних дисциплін, надання здобувачам освіти можливості отримати поглиблені знання завдяки використанню сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників.

1.5. Завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

1.6. Основними завданнями Університету з впровадження дистанційного навчання є: розширення доступу різних категорій студентів, аспірантів та слухачів до якісного навчання за відповідними програмами; забезпечення

індивідуалізації навчання відповідно до потреб, особливостей і можливостей студентів, аспірантів та слухачів; підвищення якості та ефективності навчання шляхом застосування сучасних освітніх технологій; створення додаткових можливостей спілкування викладачів і студентів, аспірантів та слухачів у межах інтерактивного навчання; забезпечення контролю якості освіти.

1.7. У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:

– асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;

– веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), у тому числі дистанційні курси, – систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм), яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів;

– веб-середовище дистанційного навчання – системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням;

– дистанційне навчання у закладі вищої освіти – форма організації навчального процесу, яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про відповідний освітній рівень;

– інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету;

– психолого-педагогічні технології дистанційного навчання – система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;

– синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі

дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо);

– система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) – програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів;

– система управління дистанційним навчанням – програмне забезпечення, призначене для організації навчального процесу та контролю за навчанням через Інтернет та/або локальну мережу;

– суб'єкти дистанційного навчання – особи, які навчаються (студент, аспірант, слухач), та особи, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники, фахівці з інформаційних технологій, адміністратори дистанційного навчання, методисти);

– технології дистанційного навчання – комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у навчальних закладах та наукових установах.

1.8. Основні завдання дистанційної освіти - застосування дистанційних технологій не тільки в дистанційній формі освіти, а й в усіх формах навчання (очній та заочній).

2. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Дистанційне навчання в Університеті реалізується:

– у освітньому процесі за погодженням із Вченою радою Університету;

– використанням дистанційних технологій в освітньому процесі здобувачів вищої освіти (слухачів) всіх форм навчання;

– використанням елементів дистанційного навчання в освітньому процесі; застосуванням дистанційної форми як окремої форми навчання.

2.2.Дистанційне навчання в Університеті здійснюється за усіма спеціальностями, за якими Університет надає освітні послуги.

2.3.Освітній процес в Університеті за дистанційною формою організовується відповідно до робочих навчальних планів за умови їх адаптації до дистанційної форми навчання.

2.4.Термін навчання здобувачів вищої освіти (слухачів) з використанням дистанційного навчання в освітньому процесі встановлюється Вченою радою Університету. Термін підготовки фахівців за дистанційною формою як за окремою формою навчання має бути не меншим, ніж за денною формою за відповідними рівнями вищої освіти та спеціальностями, і не більшим, ніж за заочною формою навчання.

2.5.Кількість здобувачів вищої освіти (слухачів), що навчаються за дистанційною формою, визначається рішенням Вченої ради Університету в межах ліцензованого обсягу підготовки (підвищення кваліфікації) фахівців за визначеною формою навчання.

2.6.Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається Університетом залежно від профілю навчальної дисципліни. Для забезпечення дистанційного навчання здобувачів вищої освіти (слухачів) Університет може користуватися власними веб-ресурсами, створеними науковими, науково-педагогічними та педагогічними працівниками Університету або використовувати інші веб-ресурси.

2.7.Перевірка веб-ресурсів здійснюється науково-методичною комісією Університету, фахівцями навчального відділу і відділу моніторингу якості освітнього процесу та академічної доброчесності навчального центру.

2.8.Усі майнові права інтелектуальної власності на дистанційні курси, розроблені працівниками Університету в рамках їх робочого часу, відповідно до Колективного договору і Закону України «Про авторське право і суміжні права», належать Університету.

3. УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

3.1. Управління системою дистанційного навчання здійснюється ректором Університету та безпосередньо проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи, які:

– приймають рішення щодо входження Університету до складу системи дистанційного навчання України та забезпечують проведення необхідних заходів, які дають право Університету вести дистанційне навчання за обраними галузями знань (спеціальностями);

– забезпечують підготовку наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників для впровадження дистанційної форми навчання;

– забезпечують запровадження в Університеті дистанційних курсів;

– забезпечують науково-методичну, системотехнічну та матеріально-технічну підтримку дистанційного навчання;

– здійснюють контроль за якістю дистанційного навчання.

3.2. Дистанційне навчання базується на державних стандартах вищої освіти та технологіях дистанційного навчання.

3.3. Стандарти та технології дистанційного навчання, рекомендації щодо їх впровадження розробляються фахівцями навчально-методичного відділу та відділу моніторингу якості освітнього процесу та методичної роботи із залученням представників факультетів (інститутів) та інших підрозділів.

3.4. Вимоги до структури та формату навчальних курсів та управління ними формуються на основі міжнародних стандартів дистанційних курсів сформульованих у SCORM (Sharable Courseware Object Reference Model).

4. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

4.1. Особи, які навчаються в Університеті за технологіями дистанційного навчання, мають статус здобувача вищої освіти (слухача) і на них поширюються права та обов'язки, визначені чинним законодавством.

4.2. Зміст, обсяг, структура та якість знань, навичок і вмінь студентів (програмних компетенцій згідно з освітніми програмами), які навчаються без відриву від виробництва, відповідають стандартам вищої освіти, установленим для відповідного освітнього рівня.

4.3. Організація навчання за дистанційним технологіями під час заліково-екзаменаційних сесій здійснюється відповідно до графіка освітнього процесу та робочих навчальних планів на навчальний рік, які доводяться до відома всіх студентів перед початком навчального року.

4.4. Учасниками освітнього процесу, що відбувається дистанційно, є:

– особи, які навчаються – студенти, аспіранти та слухачі;

– науково-педагогічні працівники (викладачі);

– фахівці з інформаційних технологій, адміністратори дистанційного

навчання, програмісти, методисти, оператори тощо (фахівці).

5. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

5.1. Освітній процес дистанційного навчання в Університеті організовується на підставі навчальних планів, що розроблені на основі стандартів вищої освіти, за умови виконання вимог до всіх елементів технологій дистанційного навчання.

5.2. Незначна за часом та обсягом частина навчального процесу дистанційної освіти може здійснюватись за очною формою (складання екзаменів, практичні, лабораторні роботи тощо). Кількісні та змістовні показники цієї частини залежать від напрямку підготовки (спеціальності) та етапу розвитку дистанційної освіти і визначатимуться нормативними документами Міністерства освіти і науки України.

5.3. Технології дистанційного навчання можуть використовуватись не тільки в дистанційній освіті, а й в інших формах навчання: очній, заочній, окрім того – в окремих дисциплінах або блоках дисциплін, що призначені для підвищення освітнього рівня чи кваліфікації окремих осіб та (або) груп слухачів.

5.4. Освітній процес за дистанційною формою в Університеті здійснюється у таких формах:

- навчальні заняття;
- виконання курсових (проєктних) завдань;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

5.5. Основними видами навчальних занять при дистанційному навчанні в Університеті є: самостійне вивчення навчального матеріалу дистанційного курсу, лекція, консультація, практичне заняття, лабораторне заняття.

5.6.Самостійне вивчення передбачає використання навчальних матеріалів дистанційних курсів, які студенти отримують через Інтернет (інтранет, корпоративну мережу) та / або на переносному або хмарному носії інформації.

5.7.Вимоги щодо самостійного вивчення навчального матеріалу конкретної дисципліни визначаються навчальною програмою дисципліни, методичними вказівками, інструкціями і завданнями, що містяться у дистанційному курсі.

5.8.Лекція – один із видів навчального заняття у дистанційному навчанні, на

якому студенти отримують аудіовізуальну інформацію лекційного матеріалу через засоби телекомунікаційного зв'язку, як у синхронному режимі, коли студенти можуть отримувати інформацію від лектора і ставити йому запитання у реальному вимірі часу, так і в асинхронному, коли студенти отримують аудіовізуальний запис лекційного матеріалу.

5.9.Консультація – це елемент навчального процесу, за яким студенти дистанційно отримують відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

5.10. Практичне заняття – це навчальне заняття, під час якого відбувається детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формуються вміння і навички їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання ними завдань, що сформульовані у дистанційному курсі. Практичні заняття виконуються дистанційно, результати надсилаються викладачеві електронною поштою.

5.11. Лабораторне заняття – форма навчального заняття, яке передбачає, що студенти особисто проводять натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень конкретної навчальної дисципліни, набувають практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, вимірювальною апаратурою, обчислювальною технікою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Лабораторні заняття в залежності від галузі знань (спеціальності), рівня матеріально-технічної оснащеності реальних лабораторій, можливостей створення і використання віртуальних лабораторій можуть провадитись у формі одного з таких варіантів:

– очно у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях;

– дистанційно з використанням відповідних моделювальних програм (емуляторів), віртуальних лабораторій;

– за змішаною формою (частина - за першим, а частина - за другим варіантами).

5.12. Перелік дисциплін, за якими не допускається дистанційне виконання лабораторних робіт, визначає Університет.

5.13. Виконання проєктних завдань у дистанційному навчанні передбачає розроблення курсових та дипломного проєктів (робіт), які виконуються студентами самостійно з наданням можливості консультування із керівниками проєктів та консультантами через електронну пошту або очно.

5.14. Проєкти (роботи) оформлюються студентами на паперовому носії та в електронному вигляді, надсилаються до Університету поштою і електронною поштою або подаються особисто, де розглядаються у встановленому порядку.

5.15. Захист проєктів (робіт) відбувається дистанційно, у разі створення правових і організаційних умов та інформаційно-технологічних засобів, що забезпечують гарантований рівень ідентифікації студентів, перед відповідними комісіями за участю керівника проекту.

5.16. Проєкти (роботи) зберігаються у спеціальних архівах Університету на паперовому носії та в електронній формі на переносному або хмарному носії протягом визначеного терміну: курсові - протягом 3 років, дипломні - 5 років.

5.17. Практична підготовка студентів здійснюється у формі реальної професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом Університету.

5.18. Контрольні заходи у студентів дистанційної форми навчання передбачають самоконтроль, вхідний, поточний, та підсумковий контроль.

5.19. Самоконтроль є первинною формою контролю знань студентів, який обов'язково забезпечується структурою та організацією будь-якого дистанційного курсу.

5.20. Основною формою вхідного, поточного контролю є тестування, розв'язок практичних завдань, тощо. Крім того, поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та лабораторних занять.

5.21. Оцінювання результатів тестування, практичних та лабораторних робіт відбувається дистанційно у двох режимах: автоматизовано та безпосередньо викладачем.

5.22. Екзамени та заліки складаються студентами в період заліково-екзаменаційних сесій або за індивідуальним графіком, який затверджується Університетом.

5.23. До розроблення і впровадження механізму гарантованої ідентифікації учасників процесу дистанційного навчання екзамени та заліки

складаються дистанційно у присутності відповідальної особи чи комісії, які матимуть повноваження щодо ідентифікації особи студента.

Незначна за часом та обсягом частина навчального процесу дистанційної освіти може здійснюватись за очною формою.

5.24. Результати поточного та семестрового контролю (екзаменів та диференційованих заліків) оцінюються у порядку, що визначається Міністерством освіти і науки України, та відповідно до діючого «Положення про порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Західноукраїнському національному університеті», а також «Положення про організацію освітнього процесу у Західноукраїнському національному університеті».

5.25. Результати семестрового контролю зберігаються в електронному вигляді та дублюються на паперових носіях (екзаменаційно-залікових відомостях).

5.26. Викладач може самостійно створювати електронні курси та проводити навчання, надсилати повідомлення студентам, розподіляти та перевіряти завдання, вести електронні журнали обліку оцінок, налаштовувати різноманітні ресурси курсу тощо.

5.27. Доступ до ресурсів системи дистанційного навчання Університету персоніфікований. Логін і пароль для входу в систему учасники освітнього процесу отримують після реєстрації в ній. Кожен користувач має доступ лише до тих електронних навчальних курсів, на які він зареєстрований для участі в освітньому процесі.

5.28. Користувачі персонально несуть відповідальність за конфіденційність зберігання логінів і паролів.

5.29. Адміністрування та підтримку системи Moodle забезпечують фахівці навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій та навчально-науковий центр інформаційних технологій.

5.30. За допомогою технологій дистанційного навчання та платформ Moodle, Big Blue Button або Zoom в Університеті можна здійснювати внутрішній моніторинг забезпечення якості освітньої діяльності.

5.31. Забезпечення дистанційного навчання включає такі складові:

– науково-методичне забезпечення;
– кадрове забезпечення;

– системотехнічне забезпечення;

– матеріально-технічне забезпечення.

5.32. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання розробляють викладачі Університету.

Науково-методичне забезпечення включає:

– наукові основи дистанційного навчання для всіх освітніх рівнів та спеціальностей й підвищення кваліфікації;

– критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;

– єдині вимоги до навчальних планів, програм і нормативів дистанційного навчання, які відповідають державним стандартам освіти;

– дидактичне та методичне забезпечення дистанційних курсів;

– методики розроблення, апробації та впровадження дистанційних курсів;

– науково-методичні основи функціонування бази дистанційних курсів.

5.33. Кадрове забезпечення дистанційного навчання реалізується постійно діючою системою підготовки та підвищення кваліфікації кадрів із технологій дистанційного навчання таких категорій фахівців:

– педагогічних та науково-педагогічних працівників Університету;

– фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій - інженерів, програмістів, системних адміністраторів дистанційного навчання.

5.34. Системотехнічне забезпечення включає в себе:

– апаратне забезпечення;

– телекомунікаційне забезпечення;

– програмне забезпечення;

– інформаційне забезпечення.

5.35.1. До апаратного забезпечення належать:

– сервери для розміщення дистанційних курсів, WEB-сайтів та відповідних сервісних служб;

– робочі станції для викладачів та фахівців, які забезпечують процес дистанційного навчання, а також студентів, аспірантів та слухачів, які навчаються дистанційно;

– мережеве обладнання для об'єднання серверів та робочих станцій у єдину локальну систему та їхнього підключення до Інтернет.

5.35.2. Телекомунікаційне забезпечення складається з: телекомунікаційного

обладнання, що забезпечує об'єднання мереж, які задіяні у дистанційному навчанні; телекомунікаційного обладнання, що забезпечує необхідну якість та пропускну здатність каналів зв'язку для інтерактивної взаємодії учасників навчального процесу та їхнього доступу до інформаційних ресурсів, що є як у межах Системи дистанційного навчання України, так і в інших інформаційних джерелах, у тому числі мережі Інтернет.

5.35.3. Програмне забезпечення включає: системне програмне забезпечення для підтримки роботи серверів і робочих станцій;

– прикладне програмне забезпечення для підтримки WEB-сайтів та інформаційних ресурсів;

– прикладне програмне забезпечення для підтримки функцій дистанційного навчання, що забезпечують загальну підтримку та адміністрування процесу дистанційного навчання;

– прикладне програмне забезпечення для викладачів, студентів, аспірантів і слухачів, за допомогою якого реалізуються конкретні рішення організації та ведення навчального процесу у дистанційній формі;

– прикладне програмне забезпечення для створення навчальних матеріалів дистанційних курсів (редактори тексту, графіки, відео, звуку, анімаційні пакети тощо);

– інше програмне забезпечення, що рекомендується або розповсюджується Університетом для його використання особами, що навчаються дистанційно.

5.35.4. До інформаційного забезпечення належать інформаційні ресурси,

що використовуються у процесі дистанційного навчання: окремі дистанційні курси, електронні бібліотеки, нормативно-правова база, що стосується дистанційного навчання, інші бази та банки даних, у тому числі й ті, що є в мережі Інтернет.

5.36. До матеріально-технічного забезпечення належать матеріальні об’єкти та обладнання, що забезпечують процес дистанційного навчання.

5.37. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення Університету визначаються відповідними будівельними та санітарно-гігієнічними нормами.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Зміни та доповнення до Положення про дистанційне навчання у Західноукраїнському національному університеті затверджуються Вченою радою університету.

Заступник директора
навчально-наукового інституту
новітніх інформаційних технологій — Святослав ПИТЕЛЬ

Начальник
навчально-методичного відділу — Сергій НАДВИНИЧНИЙ

Начальник
відділу моніторингу якості
освіти та методичної роботи — Сергій ШАНДРУК